

Masarykova univerzita

Fakulta

Obor řízení

Uchazeč

Pracoviště uchazeče, instituce

Habilitační práce

Pedagogická

Pedagogika

Mgr. Dušan Klapko, Ph.D.

Katedra sociální pedagogiky Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity

Definice oboru Sociální pedagogika a možnosti jeho působení v rámci idey sociální inkluze v kontextu institucionálních diskursů

Složení komise

Předseda

prof. PhDr. Vlastimil ŠVEC, CSc.
 Ústav výzkumu školního vzdělávání, Pedagogická fakulta
 Masarykovy univerzity

Členové

doc. PhDr. Dana KNOTOVÁ, Ph.D.
 Ústav pedagogických věd, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity

doc. PhDr. Jitka LORENZOVÁ, Ph.D.
 Katedra pedagogiky, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Renáta TICHÁ, Ph.D.
 Institute on Community Integration, University of Minnesota,
 Minneapolis, USA

doc. Mgr. Štefan CHUDÝ, Ph.D.
 Ústav pedagogiky a sociálních studií, Pedagogická fakulta Univerzity
 Palackého v Olomouci

Hodnocení vědecké kvalifikace uchazeče

Uchazeč absolvoval v roce 2000 na Filozofické fakultě MU studijní program Humanitní studia, obor Historie – Pedagogika. První pedagogické zkušenosti získával jako vychovatel v dětském domově a posléze jako učitel na základní škole. V roce 2004 zahájil studium v doktorském studijním programu Pedagogika na PdF MU. Již v průběhu tohoto studia se zapojil do vědeckých aktivit fakulty a začal publikovat.

Zpočátku se vědecky orientoval na analýzu učebnic. Vytvořil nové indikátory pro analýzu didaktických textů a empiricky je ověřoval. Již tehdy si uvědomoval, že učebnice fungují jak v didaktickém, tak také v sociálním kontextu. V disertační práci se pokusil odhalit potenciální sociální sílu textu v učebnicích dějepisu (na vybraných tématech). Využil k tomu jednak analýzu obsahu a jednak - v metodologii sociálních věd se vynořující – diskursivní analýzu. Disertaci *Evaluace výkladu učiva v učebnicích dějepisu pro ZŠ v kontextu výpovědí žáků a textové analýzy* úspěšně obhájil v roce 2011. Design diskursivní analýzy postupně rozpracovával i pro jiná výzkumná témata.

Již jako interní doktorand Katedry sociální pedagogiky PdF MU se zapojil do řešených, ale i nově se objevujících témat. Zaujala ho problematika divadla utlačovaných a interaktivního divadla. Jde o interdisciplinární problematiku, propojující divadelní principy s přístupy sociální

pedagogiky. Uchazeče zaujala uvedená problematika nejenom teoreticky, ale také prakticky. Zabýval se např. vlivem interaktivního divadla na primární prevenci žáků v oblasti sociálně patologických jevů (společně s M. Pavlovskou a L. Remsovou, nyní Polánkovou). Poznatky a výzkumné zkušenosti Dušana Klapka vyústily do výzkumu diskursů v edukaci romských žáků. Uchazeč získal postdoktorský projekt GA ČR (GP 13-24036P) *Konstrukce vzdělávání žáka ze sociálně znevýhodněného prostředí z pohledu tří světů jeho reálného žití*. V řešení projektu bylo uplatněno netradiční metodologické spojení postupů diskursivní analýzy s postupy divadla utlačovaných. Výsledky projektu byly kladně přijaty odbornou veřejností i hodnotiteli z GA ČR. Uchazeč byl zapojen do řady dalších, univerzitních a fakultních projektů, zejména projektů specifického výzkumu.

Výsledky vědeckých aktivit uchazeče dokumentují jeho publikace i sdělení na tuzemských a zahraničních konferencích. Souhrnně uvádí publikační výstupy tento přehled:

- 2 vědecké studie v anglickém jazyce zařazené v databázi WOS
- 2 vědecké studie registrované v databázi ERIH
- 2 studie v recenzovaných časopisech
- 3 vědecké monografie (2 z toho ve spoluautorství)
- 13 kapitol ve vědeckých monografiích (z toho 2 ve spoluautorství, 1 v anglickém jazyce)
- 14 odborných textů ve sbornících (2 z toho registrované v mezinárodních databázích)

Na publikované práce uchazeče bylo zaznamenáno 54 citací a ohlasů. O odborné erudici uchazeče svědčí 2 zvané přednášky a 16 vystoupení na konferencích – v češtině a angličtině – v tuzemsku a zahraničí (Slovensko, Španělsko, Polsko, Litva). Z významných zdrojů vědeckého růstu lze uvést jeho měsíční stáž v USA na univerzitě v Minnesotě.

Závěr: Vědecká kvalifikace uchazeče *odpovídá* požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Pedagogika.

Hodnocení pedagogické způsobilosti uchazeče

Pedagogické aktivity uchazeče jsou rozsáhlé. Zapojuje se do výuky v bakalářských a v magisterských programech i v kurzech celoživotního vzdělávání. S výukou na vysoké škole započal již jako interní doktorand. Dosud přednášel rozmanité pedagogické předměty (např. Základy pedagogiky, Historie sociální pedagogiky, Analýza sociálně pedagogických teorií, Základy sociální pedagogiky, Filozofie výchovy), ale i aplikované předměty (Sociální politika a sociální patologie). V těchto i dalších předmětech vedl semináře (např. Dějiny pedagogiky, Metodologický workshop, Základy metodologie pedagogického výzkumu). Podílel se také na speciálních vzdělávacích kurzech (Úvod do volnočasových aktivit, Seznamovací kurz, Metodický kurz a další).

Uchazeč se osvědčil jako vedoucí bakalářských (78 studentů) a magisterských prací (73 studentů). Konzultoval disertační práce 3 doktorandů (V. Kolaříková, M. Sedláková, T. Mohampl Doležal).

Odborná erudice a pedagogické zkušenosti uchazeče se promítly do 1 učebnice a 24 učebních textů. Pozitivní pedagogickou hodnotu má i 13 popularizačních textů a workshopů. 4 autoři citovali pedagogické práce D. Klapka.

Závěr: Pedagogická způsobilost uchazeče *odpovídá* požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Pedagogika.

Hodnocení habilitační práce uchazeče

Komise se seznámila s habilitační prací i posudky tří oponentů. Habilitační práci lze považovat za významný milník v profesionálním životě uchazeče. Představuje syntézu a částečně i zobecnění a rozšíření jeho odborných zájmů. Je integrací vybraných poznatků z teorie sociální pedagogiky a z jejích praktických aplikací. I když cílí na užší sociálně pedagogický problém – sociální inkluzi – má široký záběr. Tomu odpovídá její velký rozsah, na který upozorňují také oponenti. „Práce je neúměrně rozsáhlá ... nepůsobí tematicky zcela uceleně“ (posudek doc. M. Strouhala, s. 3). Jeden z oponentů (doc. V. Jůva) upozorňuje, že při vymezování oboru sociální pedagogika „menší pozornost autor věnuje zahraniční literatuře. Markantní je, a to i vzhledem k názvu habilitačního spisu (*Definice oboru...*) chybějící charakteristika rozvoje německé či polské koncepce sociální pedagogiky ...“ (s. 3 posudku). Oponentka doc. M. Niklová konstatuje, že „Vzhľadom k zameraniu empirickej časti práce so zreteľom na problematiku rómskych žiakov v kontexte sociálnej inklúzie by som očakávala, že jej autor bude venovať v teoretickej časti väčšiu pozornosť na úkor mnohých teoretických východísk ...“ (s. 2 posudku). Tyto kritické připomínky komise sdílí.

V posudcích však převažují pozitivní hodnocení. Oponenti konstatují, že práce: je výsledkem odborné erudice autora a jeho mimořádného úsilí uchopit takovou šíři problematiky, propojuje teoretická východiska s praktickými výstupy z empirických bádání, ukazuje na praktickou využitelnost diskursivní analýzy při řešení problémů sociální praxe a že prokazuje uchazečovy analytické dovednosti a schopnosti uvažovat o sociálně pedagogické problematice v širších společenských kontextech. Komise se s tímto hodnocením ztotožňuje a konstatuje, že habilitační práce představuje významný impulz pro další rozvoj teorie a praxe sociální pedagogiky.

Závěr: Úroveň habilitační práce uchazeče *odpovídá* požadavkům standardně kladeným na habilitační práce v oboru Pedagogika.

Výsledek tajného hlasování komise

Počet členů komise	5
Počet odevzdaných hlasů	5
z toho	
kladných	5
záporných	0
neplatných	0

Návrh komise

Na základě výsledku tajného hlasování následujícího po zhodnocení vědecké kvalifikace, pedagogické způsobilosti a úrovně habilitační práce uchazeče předkládá komise Vědecké radě Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity návrh

jmenovat uchazeče docentem v oboru Pedagogika.

na zastavení řízení.

Brno dne 28. 4. 2021

prof. PhDr. Vlastimil ŠVEC, CSc.
podpis

doc. PhDr. Dana KNOTOVÁ, Ph.D.
podpis

doc. PhDr. Jitka LORENZOVÁ, Ph.D.
podpis

Renáta TICHÁ, Ph.D.
podpis

doc. Mgr. Štefan CHUDÝ, Ph.D.
podpis